

Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa
(Trọn bộ 24 tập)

Hán dịch: Tam Tạng Pháp Sư Huyền Trang
Việt dịch: Hòa Thượng Thích Trí Nghiêm
Khảo dịch: Hòa Thượng Thích Thiện Siêu
Sài Gòn 1998

--- o0o ---

Tập 16
QUYỂN THỨ 395
HỘI THỨ NHẤT

Phẩm
TỊNH ĐỘ PHƯƠNG TIỆN
Thứ 73 - 2

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Những gì gọi là Bồ-tát Ma-ha-tát tư lương Bồ đề, các Bồ-tát Ma-ha-tát cần đủ tư lương Bồ-đề như thế mới năng chứng được sở cầu Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật bảo: Thiện Hiện! Tất cả thiện pháp đều là Bồ-tát Ma-ha-tát tư lương Bồ-đề. Các Bồ-tát Ma-ha-tát cần đủ tư lương Bồ-đề như thế mới năng chứng được sở cầu Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Những gì gọi là tất cả thiện pháp, các Bồ-tát Ma-ha-tát phải trọn nên các thiện pháp như thế mới chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm tu hành Bồ thí Ba-la-mật-đa; tu hành Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lực, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Với trong đều không phân biệt chấp trước, là tác nghĩa này: Đây là thí thấy, do đây, vì đây mà tu thí thấy. Ba phân biệt chấp trước này đều không có, vì biết tất cả pháp tự tánh không vậy. Do đây sở tu Ba-la-mật-đa năng tự nhiều ích, cũng năng nhiều ích tất cả hữu tình khiến ra sanh tử, được vui Niết-bàn, nên nói là thiện pháp, cũng gọi tư lương Bồ-tát Bồ-đề, cũng gọi đạo Bồ-tát Ma-ha-tát. Chúng Bồ-tát Ma-ha-tát quá khứ, vị lai, hiện tại vì hành đạo đây nên đã được, sẽ được, nay được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Cũng khiến hữu tình đã, sẽ, nay qua biển cả sanh tử, chứng vui Niết-bàn.

Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm, tu hành bốn niệm trụ; tu hành bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi. Với trong đều không phân biệt chấp trước, là tác nghĩa này: Đây là bốn niệm trụ thấy, do đây, vì đây mà tu bốn niệm trụ thấy. Ba phân biệt chấp trước này đều không có, vì

biết tất cả pháp tự tánh không vậy. Do đây sở tu bốn niệm trụ thấy năng tự nhiều ích, cũng năng nhiều ích tất cả hữu tình khiến ra sanh tử, được vui Niết-bàn, nên nói là thiện pháp, cũng gọi tư lương Bồ-tát Bồ-đề, cũng gọi đạo Bồ-tát Ma-ha-tát. Chúng Bồ-tát Ma-ha-tát quá khứ, vị lai, hiện tại vì hành đạo này nên đã được, sẽ được, nay được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Cũng khiến hữu tình đã, sẽ, nay qua biển cả sanh tử, chứng vui Niết-bàn.

Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm, an trụ nội không; an trụ ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bản tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không. Với trong đều không phân biệt chấp trước, là tác nghĩa này: Đây là nội không thấy, do đây, vì đây mà trụ nội không thấy. Ba phân biệt chấp trước này đều không có, vì biết tất cả pháp tự tánh không vậy. Do đây sở trụ nội không thấy năng tự nhiều ích, cũng năng nhiều ích tất cả hữu tình khiến ra sanh tử, được vui Niết-bàn, nên nói là thiện pháp, cũng gọi tư lương Bồ-tát Bồ-đề, cũng gọi đạo Bồ-tát Ma-ha-tát. Chúng Bồ-tát Ma-ha-tát quá khứ, vị lai, hiện tại

hành đạo đây, nên đã được, sẽ được, nay được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Cũng khiến hữu tình đã, sẽ, nay qua biển cả sanh tử chứng vui Niết-bàn.

Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm, an trụ khổ thánh đế, an trụ tập diệt đạo thánh đế. Vói trong đều không phân biệt chấp trước, là tác nghĩ này: Đây là khổ thánh đế thấy, do đây, vì đây mà trụ khổ thánh đế thấy. Ba phân biệt chấp trước này đều không có, vì biết tất cả pháp tự tánh không vậy. Do đây sở trụ khổ thánh đế thấy năng tự nhiều ích, cũng năng nhiều ích tất cả hữu tình khiến ra sanh tử, được vui Niết-bàn, nên nói là thiện pháp, cũng gọi tư lương Bồ-tát Bồ-đề, cũng gọi đạo Bồ-tát Ma-ha-tát. Chúng Bồ-tát Ma-ha-tát quá khứ, vị lai, hiện tại hành đạo này, nên đã được, sẽ được, nay được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Cũng khiến hữu tình đã, sẽ, nay qua biển cả sanh tử, chứng vui Niết-bàn.

Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm tu hành bốn tĩnh lự; tu hành bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Vói trong đều không phân biệt chấp trước, là tác nghĩ này: Đây là bốn tĩnh lự thấy, do đây, vì đây mà tu bốn tĩnh lự thấy. Ba phân biệt chấp trước này đều không có, vì biết tất cả pháp tự tánh không vậy. Do đây sở tu bốn tĩnh lự thấy năng tự nhiều ích, cũng năng nhiều ích tất cả hữu tình

khiến ra sanh tử, được vui Niết-bàn, nên nói là thiện pháp, cũng gọi tư lương Bồ-tát Bồ-đề, cũng gọi đạo Bồ-tát Ma-ha-tát. Chúng Bồ-tát Ma-ha-tát quá khứ, vị lai, hiện tại hành đạo đây nên đã được, sẽ được, nay được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Cũng khiến hữu tình đã, sẽ, nay qua biển cả sanh tử, chứng vui Niết-bàn.

Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm, tu hành tám giải thoát; tu hành tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ. Với trong đều không phân biệt chấp trước, là tác nghĩ này: Đây là tám giải thoát thấy, do đây, vì đây mà tu tám giải thoát thấy. Ba phân biệt chấp trước này đều không có, vì biết tất cả pháp tự tánh không vậy. Do đây sở tu tám giải thoát thấy năng tự nhiên ích, cũng năng nhiều ích tất cả hữu tình khiến ra sanh tử, được vui Niết-bàn, nên nói là thiện pháp, cũng gọi tư lương Bồ-tát Bồ-đề, cũng gọi đạo Bồ-tát Ma-ha-tát. Chúng Bồ-tát Ma-ha-tát quá khứ, vị lai, hiện tại hành đạo đây nên đã được, sẽ được, nay được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Cũng khiến hữu tình đã, sẽ, nay qua biển cả sanh tử, chứng vui Niết-bàn.

Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm, tu hành đà-la-ni môn, tu hành tam-ma-địa môn. Với trong đều không phân biệt chấp trước, là tác nghĩ này: Đây là đà-la-ni môn thấy, do đây, vì

đây mà tu đà-la-ni môn thấy. Ba phân biệt chấp trước này đều không có, vì biết tất cả pháp tự tánh không vậy. Do đây sở tu đà-la-ni môn thấy năng tự nhiều ích, cũng năng nhiều ích tất cả hữu tình khiến ra sanh tử, được vui Niết-bàn, nên nói là thiện pháp, cũng gọi tư lương Bồ-tát Bồ-đề, cũng gọi đạo Bồ-tát Ma-ha-tát. Chúng Bồ-tát Ma-ha-tát quá khứ, vị lai, hiện tại hành đạo đây nên đã được, sẽ được, nay được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Cũng khiến hữu tình đã, sẽ, nay qua biển cả sanh tử, chứng vui Niết bàn.

Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm, tu hành không giải thoát môn; tu hành vô tướng, vô nguyện giải thoát môn. Với trong đều không phân biệt chấp trước, là tác nghĩ này: Đây là không giải thoát môn thấy, do đây, vì đây mà tu không giải thoát môn thấy. Ba phân biệt chấp trước này đều không có, vì biết tất cả pháp tự tánh không vậy. Do đây sở tu không giải thoát môn thấy năng tự nhiều ích, cũng năng nhiều ích tất cả hữu tình khiến ra sanh tử, được vui Niết-bàn, nên nói là thiện pháp, cũng gọi tư lương Bồ-tát Bồ-đề, cũng gọi đạo Bồ-tát Ma-ha-tát. Chúng Bồ-tát Ma-ha-tát quá khứ, vị lai, hiện tại hành đạo đây nên đã được, sẽ được, nay được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, cũng

khiến hữu tình đã, sẽ, nay qua biển cả sanh tử, chúng vui Niết-bàn.

Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm, tu hành Cực hỷ địa; tu hành Ly cấu địa, Phát quang địa, Diệm huệ địa, Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viễn hành địa, Bất động địa, Thiện huệ địa, Pháp vân địa. Với trong đều không phân biệt chấp trước, là tác nghĩ này: Đây là Cực hỷ địa thấy, do đây, vì đây mà tu Cực hỷ địa thấy. Ba phân biệt chấp trước này đều không có, vì biết tất cả pháp tự tánh không vậy. Do đây sở tu Cực hỷ địa thấy năng tự nhiên ích, cũng năng nhiều ích tất cả hữu tình khiến ra sanh tử, được vui Niết-bàn, nên nói là thiện pháp, cũng gọi tư lương Bồ-tát Bồ-đề, cũng gọi đạo Bồ-tát Ma-ha-tát. Chúng Bồ-tát Ma-ha-tát quá khứ, vị lai, hiện tại hành đạo đây nên đã được, sẽ được, nay được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Cũng khiến hữu tình đã, sẽ, nay qua biển cả sanh tử, chúng vui Niết-bàn.

Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm, tu hành năm nhãn, tu hành sáu thần thông. Với trong đều không phân biệt chấp trước, là tác nghĩ này: Đây là năm nhãn thấy, do đây, vì đây mà tu năm nhãn thấy. Ba phân biệt chấp trước này đều không có, vì biết tất cả pháp tự tánh không vậy. Do đây sở tu năm nhãn thấy năng tự nhiên ích, cũng

năng nhiều ích tất cả hữu tình khiến ra sanh tử được vui Niết-bàn, nên nói là thiện pháp, cũng gọi tư lương Bồ-tát Bồ-đề, cũng gọi đạo Bồ-tát Ma-ha-tát. Chúng Bồ-tát Ma-ha-tát quá khứ, vị lai, hiện tại hành đạo đây nên đã được, sẽ được, nay được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Cũng khiến hữu tình đã, sẽ, nay qua biển cả sanh tử, chứng vui Niết-bàn.

Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm, tu hành Phật mười lực; tu hành bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng. Với trong đều không phân biệt chấp trước, là tác nghĩa này: Đây là Phật mười lực thấy, do đây, vì đây mà tu Phật mười lực thấy. Ba phân biệt chấp trước này đều không có, vì biết tất cả pháp tự tánh không vậy. Do đây sở tu Phật mười lực thấy năng tự nhiều ích, cũng năng nhiều ích tất cả hữu tình khiến ra sanh tử, được vui Niết-bàn, nên nói là thiện pháp, cũng gọi tư lương Bồ-tát Bồ-đề, cũng gọi đạo Bồ-tát Ma-ha-tát. Chúng Bồ-tát Ma-ha-tát quá khứ, vị lai, hiện tại hành đạo đây nên đã được, sẽ được, nay được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Cũng khiến hữu tình đã, sẽ, nay qua biển cả sanh tử, chứng vui Niết-bàn.

Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm, tu hành pháp vô vong thất, tu hành tánh hằng trụ xả. Với trong đều không phân biệt chấp trước,

là tác nghĩ này: Đây là pháp vô vong thất thủy, do đây, vì đây mà tu pháp vô vong thất thủy. Ba phân biệt chấp trước này đều không có, vì biết tất cả pháp tự tánh không vậy. Do đây sở tu pháp vô vong thất thủy năng tự nhiều ích, cũng năng nhiều ích tất cả hữu tình khiến ra sanh tử, được vui Niết-bàn, nên nói là thiện pháp, cũng gọi tư lương Bồ-tát Bồ-đề, cũng gọi đạo Bồ-tát Ma-ha-tát. Chúng Bồ-tát Ma-ha-tát quá khứ, vị lai, hiện tại hành đạo đây nên đã được, sẽ được, nay được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Cũng khiến hữu tình đã, sẽ, nay qua biển cả sanh tử, chứng vui Niết-bàn.

Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm, tu hành nhất thiết trí; tu hành đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Với trong đây đều không phân biệt chấp trước, là tác nghĩ này: Đây là nhất thiết trí thủy, do đây, vì đây mà tu nhất thiết trí thủy. Ba phân biệt chấp trước này đều không có, vì biết tất cả pháp tự tánh không vậy. Do đây sở tu nhất thiết trí thủy năng tự nhiều ích, cũng năng nhiều ích tất cả hữu tình khiến ra sanh tử, được vui Niết-bàn, nên nói là thiện pháp, cũng gọi tư lương Bồ-tát Bồ-đề, cũng gọi đạo Bồ-tát Ma-ha-tát. Chúng Bồ-tát Ma-ha-tát quá khứ, vị lai, hiện tại hành đạo đây nên đã được, sẽ được, nay được Vô thượng Chánh đẳng

**Bồ-đề. Cũng khiến hữu tình đã, sẽ, nay qua biển cả
sinh tử, chứng vui Niết-bàn.**

**Thiện Hiện phải biết: Lại có vô lượng các chúng
Bồ-tát sở tu công đức đều gọi thiện pháp, cũng gọi
tư lương Bồ-tát Bồ-đề, cũng gọi đạo Bồ-tát Ma-ha-
tát. Các Bồ-tát Ma-ha-tát cần tu thiện pháp thù
thắng như thế khiến rất viên mãn, mới năng chứng
được Nhất thiết trí trí. Cần chứng được Nhất thiết
trí trí, mới năng quay xe Chánh pháp không trái
ngược, khiến các hữu tình giải thoát sinh tử, chứng
được rốt ráo thường lạc Niết-bàn.**

HỘI THỨ NHẤT

Phẩm VÔ TÁNH TỰ TÁNH Thứ 74 - 1

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu pháp như vậy là pháp Bồ-tát, lại những pháp nào là pháp Phật ư?

Phật bảo: Thiện Hiện! Lời người hỏi rằng nếu pháp như vậy là pháp Bồ-tát, lại những pháp nào là pháp Phật ấy. Thiện Hiện! Tức pháp Bồ-tát cũng là pháp Phật. Nghĩa là các Bồ-tát Ma-ha-tát đối tất cả pháp giác tất cả tướng. Do đây sẽ được nhất thiết tướng trí, dứt hẳn tất cả tập khí nối nhau. Như các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, đối tất cả pháp đem tương ưng diệu huệ, trong một sát-na ngắn hiện đẳng giác rồi chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thiện Hiện! Như vậy Bồ-tát cùng Phật có khác. Như hai Thánh giả, tuy đồng là Thánh mà có hành, hướng, trụ, quả sai khác.

Như vậy, Thiện Hiện! Nếu trong vô gián đạo, hành nơi tất cả pháp chưa lìa ám chướng, chưa đến bờ kia, chưa được tự tại, chưa thời được quả, gọi là Bồ-tát Ma-ha-tát. Nếu trong giải thoát đạo, hành

nơi tất cả pháp đã lìa ám chướng, đã đến bờ kia, đã được tự tại, đa thời được quả, gọi là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác.

Thiện Hiện! Đây là Bồ-tát có khác cùng Phật. Tuy ngôi vị có khác, mà đạo pháp không riêng.

Khi ấy cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu tất cả pháp tự tướng đều không. Trong tự tướng không, làm sao có nhiều thứ sai khác được, rằng đây là địa ngục, đây là bàng sanh, đây là quỷ giới, đây là trời, đây là người, đây là bậc Chủng tánh, đây là bậc Đệ bát, đây là Dự lưu, đây là Nhất lai, đây là Bất hoàn, đây là A-la-hán, đây là Độc giác, đây là Bồ-tát Ma-ha-tát, đây là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác?

Bạch Thế Tôn! Thuyết ra như thế, bồ-đặc-già-la đã chẳng khá được. Kia gây ra nghiệp cũng chẳng khá được. Nếu gây ra nghiệp đã chẳng khá được, quả dị thực kia cũng chẳng khá được?

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy, như người vừa nói. Tất cả pháp tự tướng không. Trong tự tướng không, bồ-đặc-già-la sát thủ thú không có, gây ra nghiệp không có, không có quả dị thực sai khác khá được.

Nhưng các hữu tình đối lý tất cả pháp tự tướng không chẳng năng biết hết được, do nhân duyên này tạo tác các nghiệp. Nghĩa là tạo tội nghiệp hoặc tạo phước nghiệp, hoặc tạo bất động nghiệp, hoặc tạo vô lậu nghiệp. Vì tạo tội nghiệp nên hoặc đọa địa ngục, hoặc đọa bàng sanh, hoặc đọa quỷ giới. Vì tạo phước nghiệp nên hoặc sanh thú người, hoặc sanh trời cõi Dục. Vì tạo bất động nghiệp nên hoặc sanh cõi Sắc, hoặc sanh cõi Vô sắc. Vì tạo vô lậu nghiệp nên hoặc được quả Thanh văn, hoặc được quả Độc giác. Nếu biết các pháp vào bậc Bồ-tát tự tướng đều không, hoặc Ma-ha-tát hoặc chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Bởi nhân duyên này, các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bồ thí Ba-la-mật-đa; tu hành Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự Bát-nhã, Phương tiện thiện xảo, Diệu nguyện, Lực, Trí Ba-la-mật-đa.

An trụ nội không; an trụ ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không.

Tu hành bốn niệm trụ; tu hành bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng

giác chi, tám thánh đạo chi. An trụ khổ thánh đế, an trụ tập diệt đạo thánh đế.

Tu hành bốn tĩnh lự; tu hành bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Tu hành tám giải thoát; tu hành tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ. Tu hành đà-la-ni môn, tu hành tam-ma-địa môn. Tu hành không giải thoát môn; tu hành vô tướng, vô nguyện giải thoát môn.

Tu hành Cực hỷ địa; tu hành Ly cấu địa, Phát quang địa, Diệm huệ địa, Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viễn hành địa, Bất động địa, Thiện huệ địa, Pháp vân địa. Tu hành năm nhãn, tu hành sáu thần thông.

Tu hành Phật mười lực; tu hành bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng. Tu hành pháp vô vong thất, tu hành tánh hằng trụ xả. Tu hành nhất thiết trí, tu hành đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí.

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này đối Bồ-đề phần pháp như thế thấy, không đoạn không khuyết tu cho viên mãn. Đã viên mãn rồi bèn năng dẫn phát định Kim cương dụ thân trợ Bồ-đề, chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, nói gọi Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, lợi ích an vui vô lượng hữu tình. Những việc làm ra thường không thất hoại, vì

không thất hoại nên chẳng đọa các thú luân hồi sanh tử.

Cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Phật chứng Vô thượng Chánh đẳng giác rồi, vì được pháp các thú sanh tử chẳng?

Thiện Hiện! Chẳng phải vậy.

Bạch Thế Tôn! Phật chứng Vô thượng Chánh đẳng Giác rồi, vì được hắc nghiệp, bạch nghiệp, hắc bạch nghiệp, phi hắc bạch nghiệp chẳng?

Thiện Hiện! Chẳng phải vậy.

Khi ấy, cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu Phật chẳng được các thú sanh tử và nghiệp sai khác, làm sao thi thiết: Đây là địa ngục, đây là bàng sanh, đây là quỷ giới, đây là trời, đây là người, đây là Chung tánh, đây là Đệ bát, đây là Dự lưu, đây là Nhất lai, đây là Bất hoàn, đây là A-la-hán, đây là Độc giác, đây là Bồ-tát Ma-ha-tát, đây là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các loại hữu tình tự biết các pháp tự tướng không chẳng?

Thiện Hiện đáp rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng biết. Bạch Thiện Thệ! Chẳng biết.

Phật nói: Thiện Hiện! Nếu các hữu tình tự biết các pháp tự tướng không ấy, thời chẳng nên nói Bồ-tát Ma-ha-tát cầu chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, phương tiện khéo léo thi thiết chí giáo, vớt các hữu tình ác thú sanh tử.

Thiện Hiện! Vì các hữu tình chẳng biết các pháp tự tướng không, nên trôi lăn các thú chịu khổ vô lượng. Vậy nên các Bồ-tát Ma-ha-tát theo chỗ chư Phật, nghe tất cả pháp tự tướng không rồi, cầu chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, phương tiện khéo léo thi thiết chí giáo, vớt các hữu tình ác thú sanh tử.

Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát thường khởi nghĩ này: Chẳng phải tất cả pháp thật có tự tướng như các ngu phu dị sanh đã chấp. Nhưng kia vì sức phân biệt điên đảo nên trong chẳng thật có, khởi tưởng thật có. Nghĩa là trong vô ngã mà khởi tưởng ngã. Với trong vô hữu tình, mạng giả, sanh giả, dưỡng giả, sĩ phu, bổ-đặc-già-la, ý sanh, nho đồng, tác giả, thọ giả, tri giả, kiến giả, mà khởi tưởng hữu tình cho đến kiến giả.

Với trong vô sắc mà khởi tưởng sắc, với trong vô thọ tưởng hành thức mà khởi tưởng thọ tưởng hành thức. Với trong vô nhãn xứ mà khởi tưởng nhãn xứ, với trong vô nhĩ tỷ thiết thân ý xứ mà khởi

tưởng nhĩ tử thiết thân ý xúc. Với trong vô sắc xúc mà khởi tưởng sắc xúc, với trong vô thanh hương vị xúc pháp xúc mà khởi tưởng thanh hương vị xúc pháp xúc.

Với trong vô nhân giới mà khởi tưởng nhân giới, với trong vô nhĩ tử thiết thân ý giới mà khởi tưởng nhĩ tử thiết thân ý giới. Với trong vô sắc giới mà khởi tưởng sắc giới, với trong vô thanh hương vị xúc pháp giới mà khởi tưởng thanh hương vị xúc pháp giới. Với trong vô nhân thức giới mà khởi tưởng nhân thức giới, với trong vô nhĩ tử thiết thân ý thức giới mà khởi tưởng nhĩ tử thiết thân ý thức giới. Với trong vô nhân xúc mà khởi tưởng nhân xúc, với trong vô nhĩ tử thiết thân ý xúc mà khởi tưởng nhĩ tử thiết thân ý xúc. Với trong vô nhân xúc làm duyên sanh ra các thọ mà khởi tưởng nhân xúc làm duyên sanh ra các thọ, với trong vô nhĩ tử thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ mà khởi tưởng nhĩ tử thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ.

Với trong vô địa giới mà khởi tưởng địa giới, với trong vô thủy hỏa phong không thức giới mà khởi tưởng thủy hỏa phong không thức giới. Với trong vô nhân duyên mà khởi tưởng nhân duyên; với trong vô đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên mà khởi tưởng đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên. Với

trong vô các pháp theo duyên sanh ra mà khởi tướng các pháp theo duyên sanh ra.

Với trong vô vô minh mà khởi tướng vô minh; với trong vô hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử sâu thán khổ ưu não mà khởi tướng hành cho đến lão tử sâu thán khổ ưu não.

Với trong vô pháp thế gian mà khởi tướng pháp thế gian, với trong vô pháp xuất thế gian mà khởi tướng pháp xuất thế gian. Với trong vô pháp hữu lậu mà khởi tướng pháp hữu lậu, với trong vô pháp vô lậu mà khởi tướng pháp vô lậu. Với trong vô pháp hữu vi mà khởi tướng pháp hữu vi, với trong vô pháp vô vi mà khởi tướng pháp vô vi. Vì sức điên đảo phân biệt như thế nên trong chẳng thật có mà khởi tướng thật có, hư dối chấp trước đảo loạn nơi tâm, thân ngữ ý gây các nghiệp thiện ác, chẳng năng giải thoát được ác thú sanh tử. Ta phải cứu vớt khiến được giải thoát.

Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khởi nghĩ này rồi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Dem các thiện pháp nhiếp ở Bát-nhã Ba-la-mật-đa, tu hành các hạnh Bồ-tát không trái ngược, lần lửa viên mãn tư lương Bồ-đề. Tư lương Bồ-đề đã được viên mãn, chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đã được

Bồ-đề, vì các hữu tình tuyên nói khai thị phân biệt kiến lập bốn nghĩa Thánh đế. Rằng là khổ thánh đế, là khổ tập thánh đế, là khổ diệt thánh đế, là tới khổ diệt đạo thánh đế. Lại đem tất cả Bồ-đề phần pháp nhiếp ở trong bốn thánh đế như vậy. Lại nương tất cả Bồ-đề phần pháp thi thiết an lập Phật Pháp Tăng Bảo. Do ngôi Tam Bảo này xuất hiện thế gian, các loại hữu tình giải thoát sanh tử. Nếu các hữu tình chẳng năng quy tín ngôi Phật Pháp Tăng, mà gây các nghiệp, lộn quanh các thú chịu khổ vô cùng.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Vì do khổ đế được vào Niết-bàn hay do khổ trí được vào Niết-bàn? Vì do tập đế được vào Niết-bàn hay do tập trí được vào Niết-bàn? Vì do diệt đế được vào Niết-bàn hay do diệt trí được vào Niết-bàn? Vì do đạo đế được vào Niết-bàn hay do đạo trí được vào Niết-bàn?

Phật bảo: Thiện Hiện! Chẳng do khổ đế được vào Niết-bàn, chẳng do khổ trí được vào Niết-bàn. Chẳng do tập đế được vào Niết-bàn, chẳng do tập trí được vào Niết-bàn. Chẳng do diệt đế được vào Niết-bàn, chẳng do diệt trí được vào Niết-bàn. Chẳng do đạo đế được vào Niết-bàn, chẳng do đạo trí được vào Niết-bàn.

Thiện Hiện! Ta nói bốn thánh đế tánh bình đẳng tức là Niết-bàn. Niết-bàn như thế chẳng do khổ tập diệt đạo đế được, cũng chẳng do khổ tập diệt đạo trí được. Chỉ do Bát-nhã Ba-la-mật-đa chứng tánh bình đẳng gọi được Niết-bàn.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Những gì gọi là tánh bốn thánh đế bình đẳng? Phật bảo: Thiện Hiện! Nếu ở chỗ nào vô khổ vô khổ trí, vô tập vô tập trí, vô diệt vô diệt trí, vô đạo vô đạo trí, đây tức gọi là tánh bốn Thánh đế bình đẳng. Tánh bình đẳng đây tức bốn Thánh đế. Sở hữu chơn như, pháp giới, pháp tánh, tánh chẳng hư dối, tánh chẳng biến khác, pháp định, pháp trụ, tánh bình đẳng, tánh ly sanh, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới. Như Lai ra đời hoặc chẳng ra đời, tánh, tướng thường trú, không mất hoại, không biến đổi. Như vậy gọi là tánh bốn Thánh đế bình đẳng.

Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, vì muốn tùy giác tánh bốn thánh đế bình đẳng này nên tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Nếu khi năng tùy giác được tánh bốn Thánh đế bình đẳng, đây gọi chơn tùy giác tất cả Thánh Đế.

Khi ấy, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Vì sao Bồ-tát Ma-ha-tát vì muốn tùy

giác tánh bốn Thánh để bình đẳng đây nên tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Nếu khi năng tùy giác được tánh bốn Thánh để bình đẳng này, tức năng tùy giác tất cả Thánh đế. Đã năng tùy giác được tất cả Thánh đế, tức năng như thật tu hạnh Bồ-tát. Đã năng như thật tu hạnh Bồ-tát, chẳng đọa Thanh văn và Độc giác, tới vào Bồ-tát Chánh tánh ly sanh?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, không có chút pháp nào chẳng như thật thấy. Khi đối tất cả pháp như thật thấy, đối tất cả pháp đều vô sở đắc. Khi đối tất cả pháp vô sở đắc thời như thật thấy tất cả pháp không, nghĩa là như thật thấy bốn đế sở nhiếp và sở bất nhiếp, các pháp đều không. Khi thấy như thế, năng vào Bồ-tát Chánh tánh ly sanh, do năng vào Bồ-tát chánh tánh ly sanh nên tức trụ trong Bồ-tát Chứng tánh địa. Đã trụ trong Bồ-tát Chứng tánh địa tức năng quyết định chẳng từ đĩnh đọa. Nếu từ đĩnh đọa, ưng đọa Thanh văn hoặc bậc Độc giác.

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này an trụ trong Bồ-tát Chứng tánh địa, năng khởi bốn tinh lự và khởi bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Bồ-tát Ma-ha-tát này an trụ xa-ma-tha địa như thế năng quyết chọn tất cả pháp và tùy giác bốn Thánh đế.

Bồ-tát Ma-ha-tát này tuy khắp biết khổ mà năng chẳng khởi tâm duyên chấp khổ, tuy dứt hẳn tập mà năng chẳng khởi tâm duyên chấp tập, tuy chứng nơi diệt mà năng chẳng khởi tâm duyên chấp diệt, tuy tu nơi đạo mà năng chẳng khởi tâm duyên chấp đạo. Chỉ khởi tâm tùy thuận hướng tới đến vào Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, đối tất cả pháp quán sát thật tướng.

Cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát này đối tất cả pháp quán sát thật tướng là sao?

Phật nói: Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này đối tất cả pháp đều quán là không.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát này đối tất cả pháp quán những gì không?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này đối tất cả pháp quán tự tướng không.

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này dùng tướng tỳ-bát-xá-na như thế, như thật quán thấy các pháp đều không, đều chẳng thấy có tự tánh các pháp khác trụ tánh kia chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì có sao?

Thiện Hiện! Chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ đề và tất cả pháp đều lấy vô tánh mà làm tự tánh. Tự tánh như thế chẳng phải chư Phật làm ra, chẳng phải Độc giác làm ra, chẳng phải Bồ-tát làm ra, chẳng phải các Thanh văn hướng, quả làm ra, chỉ bởi hữu tình đối tất cả pháp chẳng biết chẳng thấy như thật đều không. Do nhân duyên đây, các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, phương tiện khéo léo, vì các hữu tình như thật tuyên nói, khiến lìa chấp trước, thoát khổ sanh tử.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu tất cả pháp đều lấy vô tánh mà làm tự tánh: vô tánh như thế chẳng chư Phật làm ra, chẳng Độc giác làm ra, chẳng Bồ-tát làm ra, chẳng A-la-hán làm ra, chẳng Bát hoàn làm ra, chẳng Nhất lai làm ra, chẳng Dự lưu làm ra, cũng chẳng các kẻ hướng làm ra như thế ấy, làm sao thi thiết có các pháp sai khác nhau? Nghĩa là đây là địa ngục, đây là bàng sanh, đây là quỷ giới, đây là người. Đây là trời Bốn đại vương chúng, đây là trời Ba mươi ba, đây là trời Dạ-ma, đây là trời Đĩ-sử-đa, đây là trời Lạc biến hóa, đây là trời Tha hóa tự tại. Đây là trời Phạm chúng, đây là trời Phạm phụ, đây là trời Phạm hội, đây là trời Đại phạm. Đây là trời Quang, đây là trời Thiếu quang, đây là trời Vô lượng quang, đây là trời Cực quang tịnh. Đây là trời

Tịnh, đây là trời Thiếu tịnh, đây là trời Vô lượng tịnh, đây là trời Biến tịnh. Đây là trời Quảng, đây là trời Thiếu quảng, đây là trời Vô lượng quảng, đây là trời Quảng quả. Đây là trời Vô tướng, đây là trời Vô phiền, đây là trời Vô nhiệt, đây là trời Thiện hiện, đây là trời Thiện kiến, đây là trời Sắc cứu cánh. Đây là trời Không vô biên xứ, đây là trời Thức vô biên xứ, đây là trời Vô sở hữu xứ, đây là trời Phi tướng phi phi tướng xứ. Đây là Dự lưu, đây là Nhất lai, đây là Bất hoàn, đây là A-la-hán, đây là Độc giác, đây là Bồ-tát Ma-ha-tát, đây là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác.

Do nghiệp này nên thi thiết địa ngục, do nghiệp này nên thi thiết bàng sanh, do nghiệp này nên thi thiết quỷ giới. Do nghiệp này nên thi thiết người. Do nghiệp này nên thi thiết trời Bốn đại vương chúng, do nghiệp này nên thi thiết trời Ba mươi ba, do nghiệp này nên thi thiết trời Dạ-ma, do nghiệp này nên thi thiết trời Đổ-sử-đa, do nghiệp này nên thi thiết trời Lạc biến hóa, do nghiệp này nên thi thiết trời Tha hóa tự tại. Do nghiệp này nên thi thiết trời Phạm chúng, do nghiệp này nên thi thiết trời Phạm phụ, do nghiệp này nên thi thiết trời Phạm hội, do nghiệp này nên thi thiết trời Đại phạm. Do nghiệp này nên thi thiết trời Quang, do nghiệp này nên thi thiết trời Thiếu quang, do nghiệp này nên thi thiết

trời Vô lượng quang, do nghiệp này nên thi thiết
trời Cực quang tịnh. Do nghiệp này nên thi thiết
trời Tịnh, do nghiệp này nên thi thiết trời Thiếu
tịnh, do nghiệp này nên thi thiết trời Biến tịnh. Do
nghiệp này nên thi thiết trời Quảng, do nghiệp này
nên thi thiết trời Thiếu quảng, do nghiệp này nên
thi thiết trời Vô lượng quảng, do nghiệp này nên thi
thiết trời Quảng quả. Do nghiệp này nên thi thiết
trời Vô tướng, do nghiệp này nên thi thiết trời Vô
phiền, do nghiệp này nên thi thiết trời Vô nhiệt, do
nghiệp này nên thi thiết trời Thiện kiến, do nghiệp
này nên thi thiết trời Thiện hiện, do nghiệp này nên
thi thiết trời Sắc cứu cánh. Do nghiệp này nên thi
thiết trời Không vô biên xứ, do nghiệp này nên thi
thiết trời Thức vô biên xứ, do nghiệp này nên thi
thiết trời Vô sở hữu xứ, do nghiệp này nên thi thiết
trời Phi tướng phi phi tướng xứ. Do nghiệp này nên
thi thiết Dự lưu, do nghiệp này nên thi thiết Nhất
lai, do nghiệp này nên thi thiết Bất hoàn, do nghiệp
này nên thi thiết A-la-hán, do nghiệp này nên thi
thiết Độc giác, do nghiệp này nên thi thiết Bồ-tát
Ma-ha-tát, do nghiệp này nên thi thiết Như Lai Ứng
Chánh Đẳng Giác?

**Bạch Thế Tôn! Pháp vô tánh chắc không có tác
dụng, làm sao khá nói được do pháp như thế sanh
nơi địa ngục, do pháp như thế sanh nơi bàng sanh,**

do pháp như thể sanh nơi quý giới. Do pháp như thể sanh trong nhân đạo. Do pháp như thể sanh trời Bốn đại vương chúng, do pháp như thể sanh trời Ba mươi ba, do pháp như thể sanh trời Dạ-ma, do pháp như thể sanh trời Đĩ-sử-đa, do pháp như thể sanh trời Lạc biến hóa, do pháp như thể sanh trời Tha hóa tự tại. Do pháp như thể sanh trời Phạm chúng, do pháp như thể sanh trời Phạm phụ, do pháp như thể sanh trời Phạm hội, do pháp như thể sanh trời Đại phạm. Do pháp như thể sanh trời Quang, do pháp như thể sanh trời Thiếu quang, do pháp như thể sanh trời Vô lượng quang, do pháp như thể sanh trời Cực quang tịnh. Do pháp như thể sanh trời Tịnh, do pháp như thể sanh trời Thiếu tịnh, do pháp như thể sanh trời Vô lượng tịnh, do pháp như thể sanh trời Biến tịnh. Do pháp như thể sanh trời Quảng, do pháp như thể sanh trời Thiếu quảng, do pháp như thể sanh trời Vô lượng quảng, do pháp như thể sanh trời Quảng quả. Do pháp như thể sanh trời Vô tướng, do pháp như thể sanh trời Vô phiền, do pháp như thể sanh trời Vô nhiệt, do pháp như thể sanh trời Thiện hiện, do pháp như thể sanh trời Thiện kiến, do pháp như thể sanh trời Sắc cứu cánh. Do pháp như thể sanh trời Không vô biên xứ, do pháp như thể sanh trời Thức vô biên xứ, do pháp như thể sanh trời Vô sở hữu xứ, do pháp như thể sanh trời Phi tướng phi phi tướng xứ. Do pháp như

thế được quả Dự lưu, do pháp như thế được quả Nhất lai, do pháp như thế được quả Bất hoàn, do pháp như thế được quả A-la-hán, do pháp như thế được Độc giác Bồ-đề, do pháp như thế được vào ngôi Bồ-tát Ma-ha-tát, do pháp như thế được thành Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, khiến các hữu tình giải thoát sanh tử?

Phật nói: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Trong pháp vô tánh chẳng khá thi thiết có các pháp sai khác, không nghiệp không quả, cũng không tác dụng.

Thiện Hiện! Ngu phu dị sanh vì chẳng biết Thánh pháp luật Tỳ-nại-da, nên chẳng rõ các pháp đều lấy vô tánh mà làm tự tánh. Ngu si điên đảo, phát khởi nhiều thứ nghiệp thân ngữ ý, theo nghiệp sai khác chịu các thứ thân. Nương thân như thế phẩm loại sai khác, giả thi thiết có địa ngục, bàng sanh, quỷ giới và người. Giả thi thiết có trời Bốn đại vương chúng, trời Ba mươi ba, trời Dạ-ma, trời Đổ-sử-đa, trời Lạc biến hóa, trời Tha hóa tự tại. Giả thi thiết có trời Phạm chúng, trời Phạm phụ, trời Phạm hội, trời Đại phạm. Giả thi thiết có trời Quang, trời Thiểu quang, trời Vô lượng quang, trời Cực quang tịnh. Giả thi thiết có trời Tịnh, trời Thiểu tịnh, trời Vô lượng tịnh, trời Biến tịnh. Giả thi thiết có trời Quảng, trời Thiểu quảng, trời Vô lượng quảng, trời

**Quảng quả. Giả thi thiết có trời Vô tướng, trời Vô
phiền, trời Vô nhiệt, trời Thiện hiện, trời Thiện
kiến, trời Sắc cứu cánh. Giả thi thiết có trời Không
vô biên xứ, trời Thức vô biên xứ, trời Vô sở hữu xứ,
trời Phi tướng phi phi tướng xứ.**

**Thiện Hiện! Vì muốn cứu vớt ngu phu dị sanh
ngu si điên đảo chịu khổ sanh tử, mới thi thiết
Thánh pháp và luật Tỳ-nại-da phần vị sai khác.
Nương phần vị đây thi thiết Dự lưu, Nhất lai, Bất
hoàn, A-la-hán, , Độc giác, Bồ-tát Ma-ha-tát và các
Như Lai Ứng Chánh Đẳng giác. Nhưng tất cả pháp
đều lấy vô tánh mà làm tự tánh. Trong pháp vô tánh
thật không có pháp sai khác, không nghiệp không
quả, cũng không tác dụng, vì pháp vô tánh thường
vô tánh vậy.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Như người đã nói pháp vô
tánh tất vô tác dụng, làm sao khá nói được do pháp
như thế được quả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-
hán, Độc giác Bồ-đề, được vào ngôi Bồ-tát Ma-ha-
tát, hành đạo Bồ-tát, được thành Như Lai Ứng
Chánh Đẳng Giác, khiến các hữu tình giải thoát
sanh tử ấy. Thiện Hiện! Nơi ý người hiểu sao? Các
sở tu đạo là vô tánh chẳng? Quả Dự lưu, Nhất lai,
Bất hoàn, A-la-hán là vô tánh chẳng? Độc giác Bồ-
đề là vô tánh chẳng? Tất cả đạo Bồ-tát Ma-ha-tát là**

vô tánh chẳng? Chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề là vô tánh chẳng?

Thiện Hiện đáp rằng: Bạch Thế Tôn! Các sở tu đạo đều là vô tánh. Quả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán cũng là vô tánh. Độc giác Bồ-đề cũng là vô tánh, tất cả đạo Bồ-tát Ma-ha-tát cũng là vô tánh. Chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề cũng là vô tánh.

Phật nói: Thiện Hiện! Nơi ý người hiểu sao? Pháp vô tánh năng được pháp vô tánh chẳng?

Thiện Hiện đáp rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng được. Bạch Thiện Thệ! Chẳng được.

Phật nói: Thiện Hiện! Vô tánh và đạo tất cả pháp này đều chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, vô sắc, vô kiến, vô đối, nhất tướng chỗ gọi vô tướng. Ngu phu dị sanh ngu si điên đảo, với pháp vô tướng, hư dối phân biệt khởi tướng có pháp, chấp trước năm uẩn. Với trong vô thường khởi lên tướng thường, với trong các khổ khởi lên tướng vui, với trong vô ngã khởi lên tướng ngã, với trong bất tịnh khởi lên tướng tịnh, với trong vô tánh khởi chấp có tánh. Do nhân duyên này, các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa trọn nên phương tiện khéo léo thù thắng, cứu vớt các loại hữu tình như thế, khiến lìa điên đảo hư vọng chấp

trước, phương tiện an để trong pháp vô tướng, khiến siêng tu học giải thoát sanh tử, chúng được Niết-bàn rốt ráo thường vui.

Cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Vả có việc này là chơn thật chẳng hư dối, ngu phu dị sanh với trong chấp trước, tạo gây các nghiệp. Do nhân duyên này lộn quanh các thú, chẳng năng giải thoát được khổ sanh tử chẳng?

Phật bảo: Thiện Hiện! Không có việc ấy, cho đến như lượng đầu sợi lông là chơn thật chẳng hư dối, ngu phu dị sanh với trong chấp trước tạo gây các nghiệp, do nhân duyên này lộn quanh các thú, chẳng năng giải thoát các khổ sanh tử. Duy có điên đảo hư dối chấp trước.

Thiện Hiện! Ta nay vì người rộng nói thí dụ hiển lại nghĩa này khiến người dễ rõ, vì các kẻ có trí do thí dụ nên đối nghĩa đã nói mà sanh hiểu chính.

Thiện Hiện! Nơi ý người hiểu sao? Trong mộng thấy người hưởng năm dục lạc, trong mộng vả có phần ít thật sự khá khiến người kia hưởng dục lạc chẳng?

Thiện Hiện đáp rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng có. Bạch Thiện Thệ! Chẳng có. Người được thấy trong

mộng hãy chẳng thật có, hưởng có thật sự khá khiến người kia hưởng năm dục lạc.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý người hiểu sao? Và có các pháp hoặc thế gian hoặc xuất thế gian, hoặc hữu lậu hoặc vô lậu, hoặc hữu vi hoặc vô vi, chẳng phải như việc đã thấy trong mộng chẳng?

Thiện Hiện đáp rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng có. Bạch Thiện Thệ! Chẳng có. Quyết định không có pháp hoặc thế gian hoặc xuất thế gian, hoặc hữu lậu hoặc vô lậu, hoặc hữu vi hoặc vô vi chẳng phải như việc đã thấy trong mộng ấy.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý người hiểu sao? Trong mộng và có chơn thật các thú, ở trong việc qua lại sanh tử chẳng?

Thiện Hiện đáp rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng có. Bạch Thiện Thệ! Chẳng có.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý người hiểu sao? Trong mộng và có chơn thật tu đạo, nương tu đạo kia có lìa tạp nhiễm, được thanh tịnh chẳng?

Thiện Hiện đáp rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng có. Bạch Thiện Thệ! Chẳng có. Vì có sao? Bạch Thế Tôn! Pháp đã được thấy trong mộng đều vô thật sự, chẳng năng thi thiết, chẳng sở thi thiết, tu đạo hãy

không, hưởng nư^ống tu đạ^o có là^o tậ^p nhi^êm và đượ^c thanh tịn^h.

--- o0o ---